AMMA NUDI
Telugu Monthly
Vol. 1
Issue 2
Rs. 20
April 2015
Tenali, AP

తెలుగుజాతి పత్రిక

1993-2013 నడుస్తున్న చరిత్ర

అమ్మనుడి

ఏప్రిల్ 2015

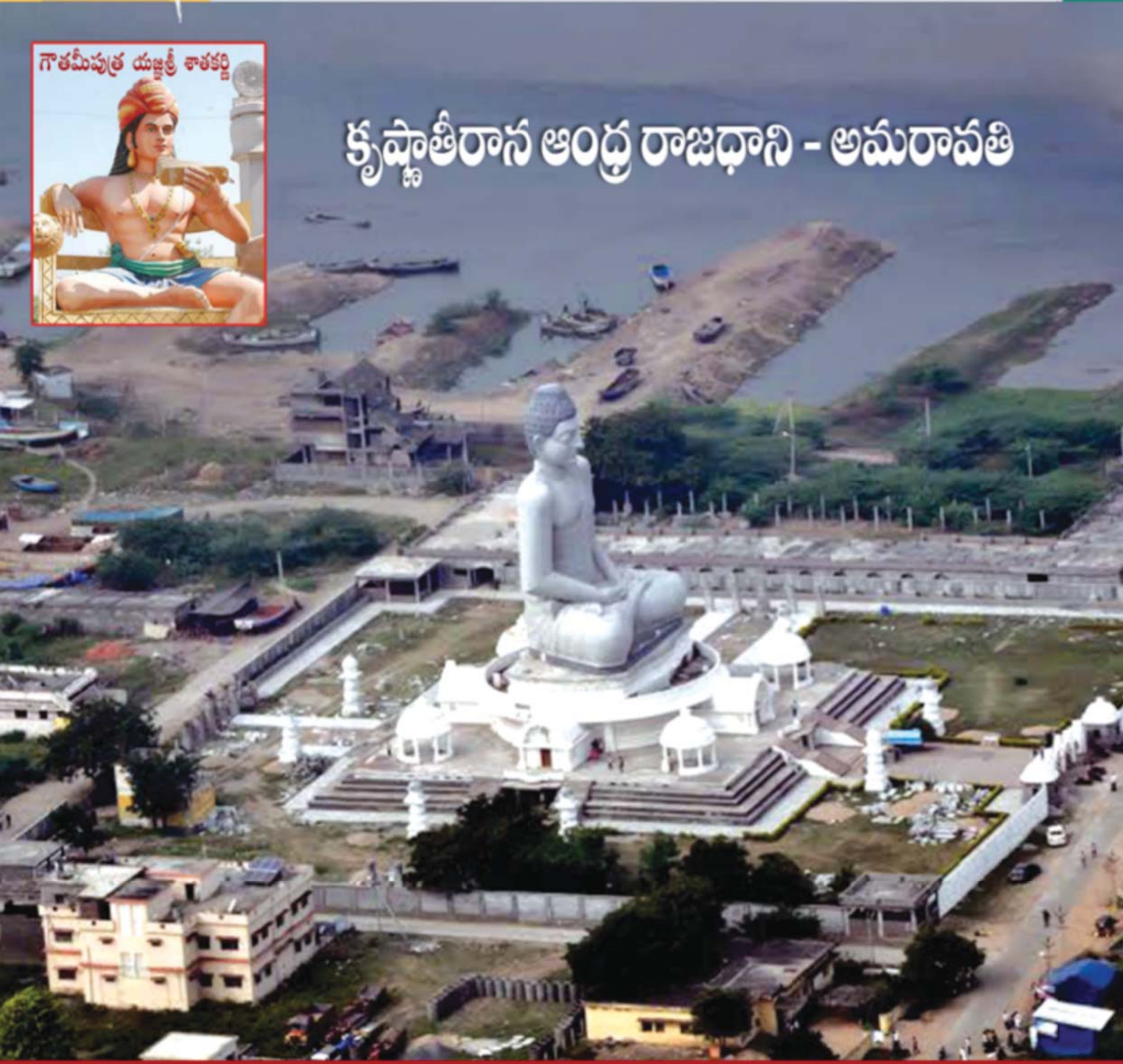

కృష్ణాతీరాన ఆంధ్ర రాజధాని - అమరావతి

◆ సాటి తెలుగువారితో ఇలాగ వ్యవహరిస్తారా? ◆ తెన్నాడులో తెలుగు ఉద్యమం

'పత్రికొక్కటున్న పదివేల సైన్యము...'

'అమ్మనుడి'గా నడుస్తున్నచరిత్ర మళ్లీ వెలువడినందుకు కొందరు పెద్దలు, రచయితలు, పత్రిక చదువరులు ఫోన్ ద్వారా, ఉత్తరాల్లోనూ సంతోషాన్ని తెలియజేశారు. 20 ఏళ్లుగా ప్రచారమై వున్న 'నడుస్తున్నచరిత్ర' పేరునే కొనసాగిస్తే బాగుండేదని కొందరు అభిప్రాయపడినా, పత్రిక రాకడను స్వాగతించారు. తమ హర్షామోదాల్ని వెల్లడించారు. వారందరికీ నా ధన్యవాదాలు. అందరికీ నా విన్నపం ఒక్కటే...

"మీ అందరి ఆదరాభిమానాలతోనే ఇంతకాలం పనిచేయ గలిగాను. ఆటంకాలను దాటుకొని, దృఢసంకల్పంతో పత్రికను మళ్లీ బయటకు తెస్తున్నాను. తెలుగుజాతి పునరుజ్జీవనోద్యమాలకు అండదండగా, వెన్నుదన్నుగా **'అమ్మనుడి'** తన సేవను కొనసాగిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇందుకు మీరంతా పూర్తి సహకారాన్నందించాలని కోరుతున్నాను. పత్రికకు చందాదారులుగా మీరు చేరడం మాత్రమేగాక అన్నిస్థాయిల విద్యాసంస్థలను, అధ్యాపకులను, గ్రంథాలయాలను చందాదారులుగా చేర్చుటకు తమ సహకారాన్ని వేడుతున్నాను. ఆర్థికంగా వీలైనంత తోడుపడడానికి శక్తికొద్దీ విరాళాలను కూడా అందించాలని కోరుతున్నాను. శాశ్వత చందాదారులుగా చేరడం ద్వారా కూడా పత్రికకు ఆర్థికంగా తోడ్పడ గోరుతున్నాను.

ఇక్కడ మరింకొక మనవి చెయ్యవలసి వుంది. ఆర్థిక వనరులు లేకపోతే పత్రికను ప్రచురించలేం. అయితే, ఆర్థికవనరు లుండడం వల్ల మాత్రమే పత్రికను – ముఖ్యంగా – ఇటువంటి ఉద్యమ పత్రికను ప్రచురించలేం. అందుకు ఆ ఆశయలక్ష్యాల సాధన కోసం తగిన రచనలను చెయ్యగలవారి తోడ్పాటు లేకుండా అడుగు ముందుకు పడదు. మేధావుల, సామాజిక ఉద్యమకారుల నైతిక సహకారం, మద్దతు లేకుండా ముందుకు దారి తెరచుకోదు. రెండు పదుల ఏళ్ల కృషి వల్ల ఇటువంటి తోడ్పాటును అందించగల పెద్దలు, మిత్రులు, రచయితలు, సహచరులు కొందరు ఈ పత్రికకు ఒనగూడారు. అటువంటి శ్రేయోభిలాషులంతా తమ సహకారాన్ని మరింతగా కొనసాగించాలని మరీ మరీ విన్నవిస్తున్నాను.

మప్పిదాలతో

మీ

సామల రమేష్‌బాబు

సంపాదకుడు, ఫోన్ : 9848016136

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధానికి పెట్టినపేరు **అమరావతి.** పైనుంచి చూస్తే ఇప్పుడున్న అమరావతి ఇలా కన్పడుతుంది. దీన్నొక ఆధునిక మహానగరంగా రూపొందించాలనుకొనే పాలకులు ఇక్కడ తెలుగుదనం ఉట్టిపడేట్లు ఆ నిర్మాణాలను తీర్చిదిద్దాలి. అంతేకాదు, రాష్ట్రంలో తెలుగు భాషాసంస్కృతి పట్ల ప్రభుత్వ విధానం, ప్రణాళిక ఏమిటో ప్రకటించాలి. **పుటలు 9-11**

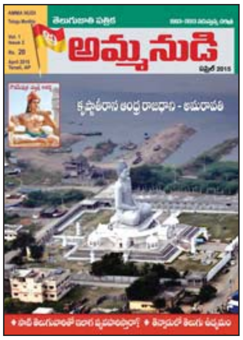

లోపలి పుటలలో....

సంపాదక హృదయం : అమ్మనుడుల రక్షణకై జాతీయ విధానం		7
అట్టపై బొమ్మ : తెలుగుదనం ఉట్టిపడాలి...	ఈమని శివనాగిరెడ్డి	9
అట్టపై బొమ్మ : వారసత్వ రాజధాని...	వావిలాల సుబ్బారావు	10
సందర్భం : రెండురాష్ట్రాలు-ఒక తెలుగు	కె. శ్రీనివాస్	13
తెలుగుదనం : సాటి తెలుగువారితో....	డి.పి. అనూరాధ	15
చరిత్ర : తెలుగమ్మ ఒడిలో బౌద్ధం-2	బొర్రా గోవర్ధన్	18
గోదావరి లోయలో కొండరెడ్ల బతుకులు	పల్లాల బొర్రంరెడ్డి	21
ఉద్యమం : తమిళనాట తెలుగు ఎసపు..	మార్టూరి వసంతనాయుడు	25
ఉద్యమం : తెన్నాట తెలుగు తరగతులు..........	స.వెం.రమేశ్	27
పిట్టచూపు : బడ్జెట్‌పై చర్చ కాదు....రభస!	చలసాని నరేంద్ర	29
న్యాయరంగం : పౌరస్వేచ్ఛకు సుప్రీంకోర్టు...	చిమ్మె జాన్ బర్నబాస్	35
తీరూ-తెన్నూ : గ్రాంథిక గ్రంథాలు.....	సన్నిధానం నరసింహశర్మ	37
లోతుపాతులు : 'ఆవ్' తీరూ తెన్నూ.......	మాదిరాజు రాంబాబు	39
ప్రకృతి : సమన్వాయం-2	కొప్పుల హేమాద్రి	42
మన్నన : డా॥ మలయశ్రీకి పురస్కారం....	సంకేపల్లి నాగేంద్రశర్మ	43
గల్పిక : మనమదనామ సమచ్చరం!	గంగుల బాబు	45
చిత్తూరు కత : మా మంచి రాజా....	వాడపల్లి అమ్మాజీ	31

కవితలు : తడి ఇసుక .... : పి. భవానీదేవి (12)
జీవనగీతం .... : గుర్రాల రమణయ్య (33)
కథన కార్యక్రమం.... : పి. నారాయణరెడ్డి (36)
రెక్కలలసిన కోయిలమ్మా... : 'ప్రజాసాహితి' నాగరాజు (42)
బ్రౌన్‌కు నమస్కారం.... : ఎన్. గోపి (47)

కైసేత : **అ. రాజ్యలక్ష్మి** రేఖాచిత్రాలు : **సరసి, బాబు, అలెగ్జాండర్**
ముఖచిత్రం : **తమ్మా శ్రీనివాసరెడ్డి** (ఫొటో ఇండియా)

పత్రికలో రచయితలు వ్యక్తం చేసే అభిప్రాయాలు వారి స్వంతం. వాటితో పత్రిక యాజమాన్యం, సంపాదకుడు ఏకీభవించవలసిన అవసరం లేదు.

రచనలు, ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలకు
డాక్టర్ సామల రమేష్‌బాబు, సంపాదకుడు, **అమ్మనుడి,**
జి-2, శ్రీ వాయుపుత్ర రెసిడెన్సీ, హిందీ కళాశాల వీధి, మాచవరం,
విజయవాడ-520004. e-mail : ammanudi@gmail.com
దూరవాణి: కార్యాలయం : 0866-2439466 సంపాదకుడు : 9848016136

తెలుగుజాతి పత్రిక
అమ్మనుడి
మాసపత్రిక
• నుడి • నాడు • నెనరు

సంపాదకుడు డా॥ సామల రమేష్‌బాబు

శాలివాహన శకం 1937 మన్మథ నామ సంవత్సర చైత్ర
*(ముత్తాపి) శుక్ల ద్వాదశి బుధవారము నుండి వైశాఖ *(కొంగాపి)
*(ముత్తాపి) శుక్ల ద్వాదశి గురువారము వరకు
* ముత్తాపి, కొంగాపి = తెలుగు నెలలు

చందా వివరాలు

		వ్యక్తులకు	సంస్థలకు	విదేశీయులకు
శాశ్వత చందా	:	రూ.5000	రూ.7500	--
6 సం॥	:	రూ.1000	రూ.1500	150 డాలర్లు
3 సం॥	:	రూ. 600	రూ.1000	75 డాలర్లు
1 సం॥	:	రూ. 240	రూ. 400	25 డాలర్లు

ఎం.ఓ. లేదా తెనాలిలో చెల్లునట్లు బ్యాంకు డి.డి.ని **'అమ్మనుడి'** పేర పంపాలి. చెక్కు పంపేట్లయితే దయచేసి అదనంగా రు.30 లు చేర్చి పంపండి.

ఆన్‌లైన్ ద్వారా చందాను పంపేవారు **'అమ్మనుడి'**-యాక్సిస్ బ్యాంకు, తెనాలి శాఖకు పంపాలి.

AMMA NUDI - AXIS BANK, TENALI

అక్కౌంట్ నెం. **915020010550189**

IFSC Code : UTIB0000556

చందాలు పంపడం, దానికి సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు చిరునామా

డా॥ సామల లక్ష్మణబాబు, ప్రచురణకర్త, 'అమ్మనుడి'
8-386, జీవక భవనం, అంగలకుదురు పోస్టు, **తెనాలి**
గుంటూరు జిల్లా - 522 211. ఫోన్ : 9440448244
ఇ-మెయిల్ : ammanudi@gmail.com

'అమ్మనుడి' చందాదారులు కోరినట్లయితే ఆన్‌లైన్‌లో పత్రికను పంపగలము. ఇందుకోసం మీ మెయిల్ ఐడిని తప్పక తెలుపగలరు.

చందాదారులకు తప్పనిసరి సూచనలు

1. చందా కాలం ముగింపు తేదీ - పత్రిక కవరుమీద మీ చిరునామా పై భాగంలోనే ఉంటుంది. గమనించండి.
2. మీ చందా పూర్తయ్యేందుకు ఒక నెల ముందే దయచేసి మీ చందాను పంపించండి.
3. మీ ఇంటి నెంబరు, పోస్టాఫీసు పిన్‌కోడ్ నెంబరు తదితర పూర్తివివరాలు మీ చిరునామాలో తెలియపరచాలి. మీ ఫోన్ నెంబరును, వుంటే మీ మెయిల్ ఐడి ని తెలపాలి. మీ చిరునామా మారినట్లయితే వెంటనే తెలియజేయండి.

'నడుస్తున్నచరిత్ర' చందా ఉన్నవారికి సూచన

'అమ్మనుడి' పత్రిక ఇంతకు ముందున్న నడుస్తున్నచరిత్ర ఆశయాదర్శాలతో వస్తున్నదే. కానీ పత్రికను **'తెలుగుజాతి'** ట్రస్టు ప్రచురిస్తున్నది. అయినా, కొందరి విజ్ఞప్తి మేరకు నడుస్తున్నచరిత్రకు చందాలు మిగిలివున్న వారికి కూడా వారి చందా సొమ్ముకు సరిపడా **'అమ్మనుడి'** పత్రికను పంపించాలని తెలుగుజాతి ట్రస్టు నిర్ణయించింది. కనుక ప్రతివారికి వారి చందా సొమ్ము ఇప్పుడు **'అమ్మనుడి'** చందా వివరాల ప్రకారం ఎప్పటివరకూ సరిపోతుందో - పత్రికను పెట్టి పంపే కవరుపై చిరునామా పైన ముద్రించి వుంటుంది. దానిని చూచుకొని, దయచేసి సకాలంలో **'అమ్మనుడి'** చందాను పంపించి పత్రికకు మీ మద్దతును కొనసాగించ గోరుతున్నాను.

శాశ్వత చందాదారుల విషయంలో మనవి :

'నడుస్తున్నచరిత్ర'కు రు. 1000 లు చెల్లించి, శాశ్వత చందాదారులుగా చేరినవారు 'అమ్మనుడి' పత్రికకు శాశ్వతచందా రు.5000 లకు గాను రు.4000 లు మాత్రం పంపి కొత్తగా రశీదు పొంద ప్రార్థన. అలా చేయలేనివారికి ఏడాదిపాటు **'అమ్మనుడి'** పత్రికను పంపించగలమని, అప్పటికీ చందాను కొనసాగించలేని వారికి పత్రికను పంపజాలమని మనవి చేస్తున్నాము. దయచేసి సహకరించగోరుతున్నాము.

విన్నపం

'నడుస్తున్నచరిత్ర' పత్రికను అనేకమందికి ఉచితంగా పంపిస్తుండేవారము. ఇకపై ఉచితప్రతులు పంపడం వీలుపడదు. పత్రిక కావలెనని కోరుకొనే వారందరూ చందాదారులుగా చేరవలసిందిగా కోరుతున్నాము. మీ మిత్రులను కూడా ప్రోత్సహించి, చందాదారులుగా చేర్చి పత్రికను శక్తివంతం చేయవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము. ఇంతవరకు పత్రిక పరిచయం లేనివారు మాదిరిప్రతి (శాంపుల్‌కాపి) ని కోరినచో వారికి ఉచితంగా పంపగలము.

- ప్రచురణకర్త

అన్ని భాషలకన్నా అమ్మ భాషే మిన్న

మాతృభాషను ప్రేమించలేనివాడు, మాతృమూర్తినీ మాతృభూమినీ ప్రేమించలేడు.

తెలుగుజాతి (ట్రస్టు)

నడుస్తున్న చరిత్ర పాఠకులకు, తెలుగు భాషోద్యమకారులకు, పెద్దలకు, మిత్రులకు విన్నపం

'నడుస్తున్న చరిత్ర' పత్రిక 20 ఏళ్లుగా నిరాటంకంగా ప్రచురింపబడుతూ, 15 ఏళ్లపాటు తెలుగు భాషోద్యమ నిర్మాణానికై చేసిన కృషి మీకు తెలుసు. తెలుగువారి చరిత్రలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోయే పత్రికల్లో ప్రముఖమైనదిగా 'నడుస్తున్న చరిత్ర' కీర్తిని సంపాదించింది.

'నడుస్తున్న చరిత్ర' ప్రోత్సాహంతో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే గాక, పొరుగు రాష్ట్రాల్లోనూ తెలుగువారి శ్రేయస్సుకు తెలుగు భాషోద్యమ నిర్మాణానికి కృషి జరుగుతున్నది. దక్షిణ భారతదేశమంతటా చిక్కగా అల్లుకొని, మొత్తం దేశంలోనేగాక, అనేక ఇతర దేశాల్లో కూడా భాషా సాంస్కృతిక మూలాలను విస్తరించుకొనివున్న తెలుగుజాతిలో చైతన్యాన్ని పెంపొందించి, వారిలో సంఘీభావాన్ని భావసమైక్యతను బలపరచవలసిన అక్కరను గుర్తించిన కొందరు కార్యకర్తలు ఈ దిశగా పనిచేస్తున్నారు. ఇందుకు తగ్గవిధంగా ఇంకా సమగ్రంగా, బలంగా ఒక పత్రికను, దానితోపాటు తరచుగా కొన్ని పుస్తకాలను ప్రచురించవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. ఈ అవసరాన్ని తీర్చడానికే ఇప్పుడు 'తెలుగుజాతి' పేరిట ఒక ట్రస్టును నిర్మాణం చేయ తలపెట్టి, ఆ సంస్థను రిజిస్ట్రేషన్ చేయించాము. (92/2014).

తమ భాషాసంస్కృతులను కాపాడుకొంటూ, పెంపొందించుకొంటూ తెలుగువారు అన్ని రంగాల్లో ముందడుగు వేసేందుకు తోడ్పడటమే ఈ ట్రస్టు లక్ష్యం. తెలుగు మాతృభాషగా కలిగినవారు ఎక్కడ నివసిస్తున్నా, వారి శ్రేయస్సు కోసం ఈ సంస్థ పనిచేస్తుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణాలలోనే కాక చుట్టూ వున్న రాష్ట్రాల్లోనూ, దేశమంతటా అల్లుకునివున్న తెలుగుప్రజలు ఇతరదేశాల్లో వున్నవారితో కలిపి మొత్తం తెలుగు జనసంఖ్య 18 కోట్లకు పైమాటే.

'నడుస్తున్న చరిత్ర' పత్రిక ప్రచురణ 2013 అక్టోబర్‌తో నిలిచింది. దానిని మరింత సమగ్రంగా తెలుగుజాతి పత్రికగా తీర్చిదిద్దాలనే ఆశయంతో **'అమ్మనుడి'** అనే పేరుతో పత్రిక ప్రచురణను మొదలుపెట్టాము. **'అమ్మనుడి'** తొలిసంచికను మార్చి నెలలో చదువరులకు అందించాము. కొన్ని ప్రత్యేకమైన పుస్తకాల్ని కూడా ప్రచురించాలని తెలుగుజాతి ట్రస్టు సంకల్పించింది. తొలుతగా స.వెం.రమేశ్ వ్యాసాల సంకలనం **'ఎల్లలు లేని తెలుగు'** విడుదల చేశాము. తెలుగుజాతి ఆత్మగౌరవాన్ని ప్రతిభా వ్యుత్పత్తులను చాటేందుకు కొన్ని ఇతర కార్యక్రమాల్ని కూడా ట్రస్టు చేపడుతుంది. ఇందుకోసం ఈ ట్రస్టును బలమైన పునాదులతో, వనరులతో ఏర్పరచాలని నిర్ణయించాము. దీనినొక శాశ్వతసంస్థగా రూపొందిస్తున్నాము. అందుకు మీ అందరి చేయూత కావాలి. 'నడుస్తున్న చరిత్ర' పాఠకులుగా, భాషోద్యమం పట్ల శ్రద్ధాసక్తులు కలిగివున్న తాము 'తెలుగుజాతి' ట్రస్టు నిర్మాణంలో తోడ్పడాలని విన్నవిస్తున్నాము.

ట్రస్టుకు ఈ క్రింది విధంగా విరాళాలనిచ్చి ప్రోత్సహించగోరుతున్నాము.

ప్రోత్సాహకులు	**రు. 10,000/-లు**	**పోషకులు**	**రు. 25,000/-లు**
విశిష్ట పోషకులు	**రు. 50,000/-లు**	**రాజ పోషకులు**	**రు. 1,00,000/-లు**

వీరికి ప్రతినెలా పత్రికను, ట్రస్టు ప్రచురించే పుస్తకాలను ఉచితంగా పంపిస్తాము.
వీరి ఫొటోతో క్లుప్తంగా పరిచయాన్ని **'అమ్మనుడి'** పత్రికలో ప్రచురిస్తాము.

సొమ్మును చెక్ / డ్రాఫ్టుగా / ఆన్‌లైన్‌లో 'TELUGUJAATHI' పేర పంపాలి.
యాక్సిస్ బ్యాంక్, సికిందరాబాదు.
అక్కౌంట్ నెం. 914020020387880 I.F.C.Code : UTIB0000068

డా॥ సామల రమేష్‌బాబు, మేనేజింగ్ ట్రస్టీ, 9848016136

పారుపల్లి కోదండరామయ్య	**డా॥వెన్నిసెట్టి సింగారావు**	**స.వెం.రమేశ్**	**సామల లక్ష్మణబాబు**
ట్రస్టీ	ట్రస్టీ	ట్రస్టీ	ట్రస్టీ
9505298565	9393015584	8500548142	9440448244

తొలిగా స్పందించి
ఒక లక్ష రూపాయలు
విరాళమందించిన

శ్రీ కోటిపల్లి సుబ్బారావు

ట్రస్టీ

ఫోన్ : 7702662932

కోటిపల్లి సుబ్బారావుగారు నాబార్డులో జనరల్ మేనేజర్‌గా రిటైరై ప్రస్తుతం హైదరాబాదులో వుంటున్నారు. వాస్తుశాస్త్ర నిపుణులు. 'వాస్తుశాస్త్ర విజ్ఞానం' పుస్తక రచయిత. తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్యలో చురుకైన కార్యకర్త. వీరు పశ్చిమగోదావరి జిల్లా సిద్ధాంతం శివారులోని నక్కావారి పాలెంలో – 1950 జూన్ 11న జన్మించారు. తండ్రి కోటిపల్లి సత్యంగారు, తల్లి మునలమ్మగారు.

పేరు తెలుపడం ఇష్టంలేని ఒక పెద్దాయన విశాఖపట్నం నుండి తెలుగుజాతి ట్రస్టుకు ప్రోత్సాహకులుగా రు.10,000/-లు పంపించారు. పలువురు మిత్రులు వాగ్దానాలు చేశారు. వచ్చేసంచికలో కొన్ని వివరాలు తెలుపగలం.

కథారచయితలకు, కవులకు...

1. మాట్లాడుకొనే తెలుగులో వ్రాసిన కథల్ని **'నడుస్తున్న చరిత్ర'** ప్రచురించిన సంగతి చదువరులకు, రచయితలకు తెలిసిందే. ఈ సంప్రదాయాన్ని **'అమ్మనుడి'** పత్రిక కొనసాగిస్తుంది. పాత్రల సంభాషణలు తప్పనిసరిగా మీ ప్రాంతంలో మాట్లాడుకొనే తెలుగు తీరులో ఉండాలి. కథాచిత్రణ కూడా మీ తెలుగు తీరులోనే ఉంటే మంచిది. కఠినమైన సమాసాలను ఉపయోగించవద్దు. తేలికైన తెలుగు మాటలు కుదరకపోతే జనం వాడుకలోని ఇతర ప్రాంతాల తెలుగు మాటల్ని వ్రాయవచ్చు. తప్పనిసరి అయితే తప్ప ఏ ఇతర భాషల మాటలను ఉపయోగించవద్దు. ఈ సూచనలే కవితలకూ వర్తిస్తాయి.
2. **'అమ్మనుడి'**లో ప్రచురణకు తీసుకొనే కథలు, కవితలు తెలుగువారి సామాజిక, భాషాసంస్కృతుల వికాసానికి తోడ్పడేవిగా ఉండాలి.
3. ప్రతినెలా ఒకటి లేక రెండు కథలను మాత్రమే ప్రచురించగలం. ముద్రణలో 2 లేక 3 పుటలకు మించకుండా ఉండేవాటినే తొలి ఎంపికకు తీసుకుంటాము. కవితలు 20 నుంచి 30 వరుస (లైన్ల)లకు మించకూడదు. ప్రతినెలా 4 లేక 5 కవితలకు మించి పత్రికలో చోటుండదు.

వ్యాసరచయితలకు, స్పందనలు రాసేవారికి...

1. విభిన్న అంశాలపై వ్యాసాలను పంపవచ్చు. ముద్రణలో 1 నుండి 3 పుటలకు మించకుండా ఉండాలి. అన్నిరంగాలలో తెలుగువారి శ్రేయస్సుకు సంబంధించిన రచనలను పంపండి. విమర్శలు విషయం పైనే ఉండాలి గాని వ్యక్తులపై గురిపెట్టి చేయరాదు. అప్రజాస్వామిక రచనలను తీసుకోలేము. సరళమైన తెలుగులో వ్రాయాలి.
2. రచనలు, వార్తలు ప్రచురణకు తీసుకోవటం సంపాదకుని నిర్ణయం ప్రకారమే జరుగుతుంది. దయచేసి ఎటువంటి సిఫార్సులు, ఒత్తిడి చేయవద్దు. అత్యవసరమైన వాటిని 15 వ తేదీలోపుగా పంపించాలి.

అందరికీ ......

1. రచనలను యూనికోడ్‌లో గాని, అను ఫాంట్స్ లో గాని పంపించవచ్చు. లేదా ఎ4 సైజు కాగితంపై వ్రాసి, స్కాన్ చేసి ఇ-మెయిల్‌కు పంపాలి. లేదా కొరియర్‌లో గాని, రిజిష్టర్డ్ / సాధారణ పోస్టులో గాని పంపవచ్చు.
2. ప్రచురణ కోసం పంపించే రచనతోపాటు రచన స్వంతమేనని, ఇతర పత్రికలకు గాని, ఇంటర్నెట్ పత్రికలకు గాని పంపలేదని, పరిశీలనలో లేదని హామీపత్రం విధిగా, స్పష్టంగా వ్రాసి పంపాలి. పోస్టల్ చిరునామా, ఫోన్ నెం., ఇ-మెయిల్ కూడా ఇవ్వాలి. ఈ వివరాలు లేని రచనల్ని తీసుకోలేము.
3. మాకు పంపే రచన నకలును మీ వద్ద ఉంచుకోండి. ప్రచురణకు ఎంపిక చేయని రచనలను తిప్పి పంపడం వీలుకాదు.

రచనలు పంపవలసిన చిరునామా :

డా॥ సామల రమేష్‌బాబు, సంపాదకుడు **'అమ్మనుడి'**

జి-2, శ్రీ వాయుపుత్ర రెసిడెన్సీ, హిందీ కళాశాల వీధి, మాచవరం,

విజయవాడ-520004. ఫోన్ : 9848016136, 0866-2439466

e-mail: ammanudi@gmail.com

కొత్త రచయితలు ముందుకు రండి చదువరులు స్పందించండి.

1. **'అమ్మనుడి'** లో వచ్చిన రచనలపై మీ స్పందనను తెలియజేయండి.
2. వివిధ అంశాలపై మీ అభిప్రాయలు, విమర్శలు రాయండి. పత్రికలో ప్రచురించని అంశాలపై కూడా రాయవచ్చు.
3. సమాధానం కోరే సందేహాలను, ప్రశ్నలను సంపాదకుని ఉద్దేశించి పంపవచ్చు. వాటికి పత్రికలోనే సమాధానాలు ఇవ్వబడతాయి.

రచనలు పంపవలసిన చిరునామా :

డా॥ సామల రమేష్‌బాబు,

సంపాదకుడు **'అమ్మనుడి'**

జి-2, శ్రీ వాయుపుత్ర రెసిడెన్సీ,

హిందీ కళాశాల వీధి, మాచవరం,

విజయవాడ-520004. ఫోన్ : 9848016136,

0866-2439466

e-mail: ammanudi@gmail.com

మార్చి సంచికలో దొరలిన తప్పులు ఇవి:

*60, 61 పుటలలో ఇచ్చిన తెలుగు మాటలలో 4 తప్పులున్నాయి.

55. Fast food centre కు 'వడితిండ్లు' అని పడింది. 'వడితిండిలు' అని ఉండాలి.

87. Ribbon కు 'జడాలు' అని పడింది. 'జడాటు' అని ఉండాలి.

65. Leggins అంటే 'కాలుడుపు' అని ఉండాలి. 'పు' బదులు 'వు' పడింది.

95. Shipping కాదు. Skipping అని ఉండాలి.

*28 వ పుటలో ఇచ్చిన రచయిత్రి ఫోన్‌నెంబరు తప్పు. సరియైనది: 8096999177

*ముఖచిత్రంపై జిల్లాలపేర్లలో 3వది గణపతి కాదు. గజపతి అని ఉండాలి. 55వది – 'ధర్మపురం' కాదు. అది 'ధర్మపురి'.

*37వ పుటలో వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారి బొమ్మ క్రింద 'వేటూరి'కి బదులు 'వేమూరి' అని పడింది.

సంపుటి : 1 సంచిక : 2
అమ్మనుడి
ఏప్రిల్ 2015

సంపాదకీయం

అమ్మనుడుల రక్షణకై జాతీయ విధానం

కన్నడ భాషను ఒక మాధ్యమం (మీడియం) గా ఒకటి నుండి ఐదో తరగతి వరకు తప్పనిసరి చేస్తూ కర్ణాటక ప్రభుత్వం ఒక చట్టాన్ని తెచ్చింది; ఒకటినుండి పదో తరగతి వరకు కన్నడను ఒక సబ్జెక్టుగా తప్పనిసరి చేసింది. కేంద్రప్రభుత్వ చట్టమైన 'పిల్లలకు ఉచిత, తప్పనిసరి విద్యాచట్టం (ఆర్.టి.ఇ) – 2009' ను ఇందుకోసం సవరించింది. దీనిపై చర్చోపచర్చలు జరుగుతున్నాయి. ఇంగ్లీషు మీడియంకు చెందిన విద్యాసంస్థల నిర్వాహకులు తీవ్రంగా విరుచుకుపడ్డారు. ఏ మాధ్యమంలో చదవాలనేది విద్యార్థుల, తల్లిదండ్రుల ఇష్టం అని, ఆ స్వేచ్ఛను ప్రభుత్వాలు నియంత్రించడం రాజ్యాంగ వ్యతిరేకమని ఇటీవల భారత ఉన్నత న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పుకు కర్ణాటక ప్రభుత్వ చర్య పూర్తిగా వ్యతిరేకమని వారు విమర్శిస్తున్నారు. కేంద్ర చట్టానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం సవరణను ప్రతిపాదించడం చెల్లదనీ, దీనిపై మరలా న్యాయస్థానానికి వెళతామని వారు ప్రకటించారు. ముఖ్యమంత్రి సిద్దరామయ్య ఒక స్పష్టమైన ప్రతిపాదనతో ముందుకు వచ్చారు. కేంద్రప్రభుత్వం ఒక రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా ఈ అంశంలో స్పష్టతను తీసుకురావాలని, అప్పుడే రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ విషయంలో నిర్దిష్టమైన విధాన నిర్ణయంతో ముందుకు వెళ్ళగలవని ఆయన అన్నారు. ఇది సరియైన ప్రతిపాదన. ఈ సందర్భంగా తెలుగురాష్ట్రాల సంగతి చూద్దాం.

2003లో అప్పటి చంద్రబాబు గారి ప్రభుత్వాన్ని తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య ఒప్పించి జి.ఓ.నెం.86 ను ఇప్పించగలిగింది. దాని ప్రకారం రాష్ట్రంలో ఏ మాధ్యమంలో బోధించే పాఠశాలలైనా, ప్రభుత్వ, ప్రయివేటు నిర్వహణలో అవి ఉన్నా తెలుగును ఒక తప్పనిసరి బోధనాంశం (సబ్జెక్టు)గా ఒకటి నుండి పదవ తరగతి వరకు నేర్పవలసివుంది. దీనిని అమలు పరచడంలో నాటినుండి నేటివరకు ప్రభుత్వాలు పట్టీపట్టనట్టు వ్యవహరిస్తున్నాయి. తరువాత రాజశేఖరరెడ్డిగారి ప్రభుత్వంలో జి.ఓ.నెం.76 ద్వారా అన్ని ప్రభుత్వ పాఠశాలలలో 6వ తరగతి నుండి 10 వరకు ఇంగ్లీషు మీడియంను ప్రవేశపెట్టారు. ఇప్పుడు 5వ తరగతివరకు ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో తెలుగుమాధ్యమం వుంది. ప్రైవేటు పాఠశాలల్లో ఎలిమెంటరీ స్థాయిలో కూడా దాదాపు తెలుగు తుడిచిపెట్టుకు పోయింది. తెలుగు మాధ్యమంతో వున్న ప్రభుత్వ పాఠశాలలు ఇంగ్లీషు మాధ్యమ పాఠశాలల పోటీని తట్టుకోలేక కుదేలవుతున్నాయి. ఈ జీవోను ప్రశ్నిస్తూ, రాజ్యాంగంలో 350–ఎ అధికరణం ఆధారంగా మాతృభాషను ప్రాథమిక స్థాయిలో తప్పనిసరి మాధ్యమంగా చేయాలని కోరుతూ తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానంలో ప్రజాప్రయోజన వ్యాజ్యం వేసింది. ప్రభుత్వ విధాన నిర్ణయం కనుక ఆ దావాను స్వీకరించజాలమంటూ రాష్ట్ర హైకోర్టు దానిని త్రోసిపుచ్చింది. జి.ఓ.నెం.86/2003 ప్రకారం తెలుగుభాషను ఒక సబ్జెక్టుగా తప్పనిసరిగా నేర్పవలసి వున్నప్పటికీ తెలుగు బోధనపై తొలినుండీ శ్రద్ధ వహించకుండా, పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణత కోసం చెప్పే మొక్కుబడి చదువుల వల్ల 10వ తరగతిలో తెలుగులోనే విద్యార్థులు ఎక్కువ సంఖ్యలో పరీక్ష తప్పుతున్నారు. తెలుగు బోధనాస్థాయి అట్టడుగుకు చేరింది.

నిన్నటిదాకా సమిష్టి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి కాని, నేటి రెండు రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలకు కాని ఒక భాషావిధానమంటూ ఎన్నడూ లేదు. అందువల్ల తెలుగుభాష రక్షణకు కాని, అభివృద్ధికి కాని ఒక ప్రణాళికంటూ లేకుండా పోయింది. భాషోద్యమకారులు ఎంతో పోరాడగా జి.ఓ.నెం.909/31-12-2013 ప్రకారం తెలుగుకు ఒక మంత్రిత్వశాఖను సాంస్కృతిక శాఖతో కలిపి ఏర్పరచారు. కొత్తగా ఏర్పడిన రెండు రాష్ట్రాలలోనూ ఆ శాఖ ఉంది. కాని, బడ్జెట్లలో దాని ప్రస్తావనే లేదు. కనుక ఆ శాఖ పని తీరేమిటో మంత్రులకు, ఇతర బాధ్యులకు సరియైన అవగాహన కాని, నిర్దిష్టమైన కార్యాచరణ ప్రణాళిక కాని లేదు.

నేటి, రేపటి అక్కరలను తీర్చగలిగిందిగా తెలుగును అభివృద్ధిపరచుకోవలసి వుంది. అందుకోసం ప్రత్యేక కృషి ఏమీ జరగకపోగా శాస్త్ర, సాంకేతిక అవసరాలకు తెలుగు భాష సరిపోదని ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఇందుకు ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో విద్య, పాలన రంగాలలోని వారు బాధ్యులు. ఉపయోగిస్తుంటేనే భాష పెరుగుతుందనే కనీస అవగాహన లేని వారి చేతిలో ప్రభుత్వాలున్నాయి. ఇంగ్లీషు గాలికి కొట్టుకుపోవటమే తప్ప, ఎంతో పటిష్ఠమైన పునాదులు గల మన జనభాషను కావలసిన స్థాయికి పెంచుకుందామన్న ఆలోచనే మన నాయకులకు లేకుండా పోయింది. అందువల్లనే వారు పరిపాలనలో, విద్యారంగంలో తెలుగును పూర్తిగా నిర్లక్ష్యం చేశారు. ఈ కారణం చేతనే నానాటికీ తెలుగుభాష కేవలం మాట్లాడుకోవటానికి, ఆటపాటలకు, సాహిత్యానికి, కొంతవరకు సాంస్కృతిక అవసరాలకు పరిమితమైపోతోంది. కనుక బోధన మాధ్యమంగా తెలుగు సరిపోదని, ఇంగ్లీషు తప్ప వేరే దిక్కులేదని విద్యారంగంలోనివారు వాదిస్తున్నారు. కార్పొరేట్ విద్యాసంస్థలు సాక్షాత్తు ఆ ప్రభుత్వాల్లోనే భాగమైపోయినందువల్ల ఈ పరిస్థితినే కొనసాగిస్తారు. వారు మాతృభాషా మాధ్యమాన్ని ఒప్పుకోరు.

ఇక్కడ కొన్ని మౌలిక ప్రశ్నలు తలెత్తుతున్నాయి. మాతృభాషా మాధ్యమాన్ని తప్పనిసరి చేసే స్వేచ్ఛ రాష్ట్రాలకు లేనప్పుడు భాషాప్రాతిపదికన రాష్ట్రాలనెందుకు ఏర్పరచినట్లు? మాతృభాషలో విద్య, పరిపాలన జరగనప్పుడు భాషారాష్ట్రాల ప్రయోజనం ఏమిటి? వాటి మనుగడకు అర్థం ఏమిటి? భారతదేశంలో వున్న వైవిధ్యాలలో భాషావైవిధ్యం ముఖ్యమైనది. అందువల్లనే అన్ని వైవిధ్యాలను కలుపుకుంటూ "భిన్నత్వంలో ఏకత్వం" అనే సూత్రాన్ని స్వాతంత్రోద్యమ నేతలు మనముందుకు తెచ్చారు. ఆ సూత్రంపైనే భారతదేశ ప్రభుత్వ ఏర్పాటు, మనుగడ ఆధారపడి వున్నాయి.

రాజ్యాంగంలోని 350-ఎ అధికరణం ప్రకారం దేశంలో ఎక్కడ నివసిస్తున్నా "భాషాపరమైన అల్పసంఖ్యాక వర్గాలవారికి ప్రాథమిక స్థాయిలో వారి మాతృభాషలోనే విద్యాబోధన జరిగేందుకు అవసరమైన అన్ని సదుపాయాలను, అవకాశాలను కల్పించటం స్థానిక రాష్ట్రప్రభుత్వాల, స్థానికసంస్థల బాధ్యత." కాని ఇది అమలు జరగడం లేదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల వల్ల ఈ విధంగా నష్టపోతున్నవారిలో తెలుగువారే ఎక్కువగా వున్నారు. అనేక చారిత్రక, సాంస్కృతిక, రాజకీయ కారణాల వల్ల మొత్తం దేశంలోని తెలుగువారిలో సగంమంది రెండు తెలుగురాష్ట్రాల బయటే వున్నారు. అందువల్ల వారి మాతృభాష కేవలం ఇంట్లో మాట్లాడుకోవటానికే పరిమితమై అణచివేతకు గురవుతున్నది. ఇది మానవహక్కుల అణచివేత గాక మరేమిటి?

ఈ నేపథ్యంలో సుప్రీంకోర్టు తాజా ఆదేశాన్ని పరిశీలించవలసి వుంది. మాతృభాషలో ప్రాథమిక విద్య అనే శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని స్వేచ్ఛకు ఆటంకం అనే కారణంగా కోర్టులు త్రోసిపుచ్చితే - ఇదేవిధమైన వాదాన్ని అన్నిరంగాలకూ వర్తింపజేస్తే - మొత్తం వ్యవస్థలన్నీ కుప్పకూలిపోవా? ఈ అంశం కూడా ఇప్పుడు చర్చకు రావాలి. ఈ పరిస్థితిలో భాషకు సంబంధించిన 350 వ అధికరణాన్ని మొత్తంగా పునఃపరిశీలించి, అవసరమైన సవరణలను తేవలసిన అవసరం వుందేమో రాజ్యాంగ నిపుణులు పరిశీలించాలి.

ఇప్పటి కేంద్రప్రభుత్వం మాతృభాషలను ప్రోత్సహిస్తామంటోంది. లోగడ ఎన్నడూ లేని విధంగా ఈ ఏడాది అంతర్జాతీయ మాతృభాషాదినోత్సవాన్ని (ఫిబ్రవరి 21) మానవ వనరుల మంత్రిత్వశాఖ పూనిక వహించి - అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల అక్షరాస్యత, వయోజనవిద్య వ్యవస్థలతో కలిసి నిర్వహించింది. ఈ నేపథ్యంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇప్పుడు మొత్తం దేశానికి సంబంధించి 'మాతృభాషావిధానా'న్ని అందరి ఆమోదంతో ముందుకు తేవలసి వుంది.

మాతృభాషల రక్షణకై అందరి సమ్మతితో ఒక జాతీయవిధానాన్ని రూపొందించితే అది భాషాపరమైన అన్ని సమస్యలను పరిష్కరిస్తుంది. దేశంలోని అన్ని భాషాజాతులవారు తమ అమ్మనుడులను కాపాడుకుంటూ సహజచైతన్యంతో అన్నిరంగాలలో ముందుకు సాగగలుగుతారు. దేశంలో భాషాపరమైన సంఘర్షణలు నశించి, ఐక్యతతో సమిష్టి సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని కాపాడుకోగలుగుతారు. అప్పుడే రాష్ట్రాల్లో భాషావిధానం, దానితో పాటు విద్యావిధానం సరైనపద్ధతిలో సాగుతాయి.

10-4-2015

సామల రమేష్‌బాబు

ఏ రాష్ట్రంలో ఉన్నా ఏ దేశంలో ఉన్నా తెలుగువారంతా ఒక్కటే

సంపాదకీయం

అట్టపై బొమ్మ

- డాక్టర్ ఈమని శివనాగిరెడ్డి

కొత్తరాజధానిలో తెలుగుదనం ఉట్టిపడాలి!

తెలుగువారు రెండు రాష్ట్రాలుగా విడిపోయారు. భాషకు గుర్తుగా తెలంగాణ, జాతి పేరు మీదుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రెండు రాష్ట్రాలుగా పేర్లను సార్థకం చేసుకొన్నాయి. కోరుకున్నట్లే కొత్త రాజధానికి తెలంగాణ రాష్ట్రమన్న పేరును మూడుకోట్లకు పైగా ఉన్న తెలంగాణ ప్రజలు నిండుమనసుతో స్వాగతించారు. ఎపుడో క్రీ.పూ.3వ శతాబ్దంలోనే మౌర్యచక్రవర్తి అశోకుడు ఇక్కడి జాతి ప్రజలను 'ఆంధ్రులు'గా పిలవటంవల్ల, మద్రాసు నుంచి విడిపోయినపుడు కోస్తా ప్రాంత కొత్తరాష్ట్రానికి ఆంధ్రరాష్ట్రమని పేరు పెట్టుకొన్నాం. నిజాంరాష్ట్రంతో కలిసి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల ఏర్పాటులో భాగంగా, 1956లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడింది. క్రీ.పూ. 3వ శతాబ్దం నుంచే వాడుకలో నున్న 'ఆంధ్ర'పదం, నిజానికి 'అంధక' శబ్దంలో బుద్ధునికాలం (క్రీ.శ.6-5 శతాబ్దాలు) నుంచే ప్రచారంలో ఉన్నట్లు సుత్తనిపాతం లాంటి బౌద్ధసాహిత్యంలో ఆధారాలున్నాయి. కొంతమంది పరిశోధకులు మరికొంతముందుకెళ్లి క్రీ.పూ. 8వ శతాబ్దినాటి ఐతరేయ బ్రాహ్మణంలోనే ఆంధ్రుల ప్రస్తావన ఉందని ప్రచారంగావించారు. ఇంతటి చారిత్రక నేపథ్యమున్న ఆంధ్రుల కొత్తరాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్‌గానే కొనసాగుతున్నది.

ఇక కొత్త రాజధాని విషయానికొద్దాం. ఒక్కసారి చరిత్రపుటల్ని తిరగేస్తే, క్రీ.శ. 1వ శతాబ్దిలోనే శాతవాహనుల రాజధానిగా వెలుగొంది, తెలుగు-ప్రాకృత భాషలకు పట్టంగట్టిన అలనాటి (ధనకటకం), ఈనాటి అమరావతేనని తెలుగువారికందరికీ తెలుసు. ఆనాటి రాజధాని సువిశాల నగరంగా, కృష్ణాతీరరేవుపట్టణంగా, ఎత్తైన కోటగోడలతో, విలక్షణ బౌద్ధవాస్తుకట్టడాలతో, సమున్నతంగా శిల్పశోభితమై మహాస్థూపంతో, దేశీ, విదేశీవర్తకులు, బౌద్ధ భిక్షువులతో సార్వజనీన రాజధానిగా విలసిల్లింది. గౌతమీపుత్ర యజ్ఞశ్రీ శాతకర్ణి పాలిస్తున్నపుడు, రెండో బుద్ధునిగా పేరుగాంచిన మహాయాన బౌద్ధాచార్యుడైన నాగార్జునుడు నడయాడిన ప్రదేశంగా నాటి అమరావతి పేరుగాంచింది. ఇక్ష్వాకుల కాలాన్ని మినహాయిస్తే తొలి పల్లవుల రాజధానిగానూ, అటు తరువాత కోట (ధరణికోట) రాజుల రాజధానిగానూ కొనసాగింది. రాజా వాసిరెడ్డి వెంకటాద్రి నాయుడు తన జమీందారీని ధరణికోటకు మార్చుకొని, పక్కనే - దేవతల రాజైన ఇంద్రుని రాజధాని అమరావతిలా - కొత్త పట్టణాన్ని నిర్మించి 1797లో తన రాజధానికి 'అమరావతి' అని పేరు పెట్టుకొన్నాడు.

క్రీ.పూ. 3వ శతాబ్దిలో అశోకచక్రవర్తి పంపిన బౌద్ధభిక్షువు మహదేవుడు ధాన్యకటకాన్ని చేరుకొని ధమ్మాన్ని ప్రచారం చేశాడు. స్థూపం చుట్టూ రాతికంచెను ఏర్పాటుచేసిన అశోకుడు వేయించిన చిన్న శాసనం కూడా అమరావతిలో దొరికింది. మంజుశ్రీ బోధిసత్త్వుడు, సుమేధ, సుధన, ఆచార్య నాగార్జున, ఆర్యదేవ, భావవివేక, బుద్ధఘోష, చీనీయాత్రిక భిక్షువు హుయెన్‌త్సాంగ్, శ్రీలంక బౌద్ధభిక్షువు ధర్మకీర్తి, టిబెట్ బౌద్ధ గురువు లామా తారానాథులు సందర్శించిన ధాన్యకటక-అమరావతిని ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కొత్త రాజధానిగా ప్రకటించటాన్ని అందరూ హర్షించారు. బౌద్ధులతోపాటు, అమరేశ్వరాలయమున్న అమరావతిని శైవులు, ప్రక్కనేవున్న క్రీ.పూ. 3వ శతాబ్దినాటి శైవస్థావరమైన వడ్డమాను వల్ల జైనులు, వైకుంఠపురంలో కొలువైవున్న వెంకటేశ్వరస్వామి వల్ల వైష్ణవులు - ఇలా అన్నివర్గాలవారు, మతాలవారూ హర్షాతిరేకాన్ని ఇప్పటికే ప్రకటించారు. ఆంధ్రనగరిగా కూడా పేరుగాంచిన అమరావతి, ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్, నవ్యాంధ్రప్రదేశ్ రాజలాంఛనమైన పూర్ణఘట చిహ్నాన్ని అందించింది. విధికుడనే చర్మకారుడు స్థూపాన్ని అలంకరించటానికి క్రీ.శ. 1వ శతాబ్దిలో బహూకరించిన పూర్ణఘటశిలాఫలకం అమరావతికి చెందిందే.

ఇంతటి పేరుప్రఖ్యాతులున్న అమరావతి కొత్త రాజధానిగా రూపుదిద్దుకోబోతున్న సందర్భంగా ప్రభుత్వం ప్రతి నిర్మాణంలోనూ, ప్రభుత్వ కార్యక్రమాల్లోనూ తెలుగుదనం ఉట్టిపడేలా, గత వైభవ ప్రాభవాలు మళ్లీ దేదీప్యమానంగా వెలుగొందేలా ప్రధానకూడళ్లు, వీధులు, కార్యాలయాలు, సమావేశమందిరాలు, చరిత్ర, సంస్కృతి, భాష, కళల పట్ల కృషిచేసిన అలనాటి, ఈనాటి ప్రముఖ వ్యక్తుల పేర్లుపెట్టాలి. అలాగే అన్ని మతాలను ప్రతిబింబించే పేర్లను కూడా వ్యాప్తిచేయాలి. ప్రధానకూడళ్లలో ఆచార్య నాగార్జునుని లాంటి కాంస్య విగ్రహాలను ఏర్పాటుచేయాలి. గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి, హుయన్‌త్సాంగ్, కోట కేతరాజు, వేంగిచాళుక్య భీముడు, అనవేమారెడ్డి, శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, వాసిరెడ్డి వెంకటాద్రి నాయుడు లాంటి వ్యక్తుల విగ్రహాలను కూడా నిలబెట్టాలి. తోరణాలు, ప్రభుత్వ భవనాల ముఖచిత్రాలు బౌద్ధసంస్కృతినీ తెలుగువారి కట్టడ కళనీ ప్రతిబింబించాలి. పురావస్తుశాఖ, భాషాసాంస్కృతికశాఖ, సమాచారశాఖ, ఉన్నత విద్యాశాఖలతో ఒక సమన్వయకమిటీని నియమించి, తెలుగుభాష-సంస్కృతిపై నిర్దిష్ట ప్రణాళికను రూపొందించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకొని ఒక విధానాన్ని ప్రకటించాలి.

అందరూ ఒక విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి. మనం మద్రాసు రాష్ట్రంతో కలిసి ఉన్నంతవరకూ తెలుగు సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు యధాతథంగా కొనసాగాయి. విడిపోయి, రాజధాని హైదరాబాదుకు పోయిన తరువాత తెలుగుభాషను గానీ, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను గానీ ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదన్న విమర్శ బాగా వినిపిస్తున్నది. అందుకే తెలుగు సంస్కృతి వెల్లివిరియటానికి పక్కరాష్ట్రాలైన తమిళనాడు, కర్ణాటక రాష్ట్రాల బాటను అనుసరిస్తే బాగుంటుంది. ఇదే ఆంధ్రులంతా కోరుకొంటున్నారు.

వ్యాసరచయిత - పురావస్తు పరిశోధకుడు
విజయవాడ కళాకేంద్రం. ఫోన్ : 9848598446

- డాక్టర్ వావిలాల సుబ్బారావు

ఆంధ్రుల వారసత్వ రాజధాని - అమరావతి

అమరావతి ఒక అందమైన పేరు. ఒక అందమైన కల్పన- త్రిదశుల నిత్యోత్సాహానికి - జ్ఞానుల కొలువుకు, పుణ్యఫలాలకు, భూలోకవాసులు ఆశించే చిరంజీవత్వానికి, పరమ సుఖాలకు, అమరత్వానికి చేసుకున్న కవితాత్మక కల్పన 'అమరావతి'.

అది కల్పనకాక వాస్తవమే అయి భువి నుండి దిగివస్తే ఎంత బాగుండునో అని సువిశాలమయిన నందనవనాన్ని తన ఉద్యానభూమిగ - తన నివాసాన్ని దేవేంద్రుని వైజయంతిగ మలచుకొని, తెల్లగుర్రాన్ని, తెల్లఏనుగును ఉచ్చైశ్రవ-ఐరావతాలకు ప్రతిరూపాలుగ సంతరించిన ఒక భావనాశబలుడు - వీరోత్సాహి అయిన రాజావాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయుడు తన జమీందారీకి ముఖ్యపట్టణంగా 'అమరావతి' అని ఏ శుభసమయాన నామకరణం చేశాడో అప్పటినుండి ఆ పేరు ఒక మధురస్వరమై అనేకసంస్థలకు, వ్యవస్థలకు శుభనామమై అలంకరించింది. రెండువేల సంవత్సరాల క్రితం రూపుదిద్దుకున్న శిల్పాలు 'అమరావతి శిల్పా'లయి దేశదేశాలలో కీర్తిని ప్రతిష్ఠించాయి.

"చిన్న చిన్న రాళ్లు చిల్లరదేవుళ్లు / పల్లెనాట"నన్న పదమురద్దు
జీవశిల్పమిచట చిన్నెలుదిద్దుకో / గలిగె, మున్నె రాతి పలకలందు

'మా తెలుగుతల్లి'కి వేసిన మల్లెపూదండలో అమరావతి మరుమల్లెయై ఆమె హృదయస్థానంలో నిలుస్తుంది. అమరావతి అంటే ధాన్యకటకం - అంటే ఆంధ్రశాతవాహనుల రాజధాని. రాచరికకేంద్రంగా ద్వితీయస్థానమేగాని ఆంధ్రుల సాంస్కృతిక వారసత్వ రాజధానిగా దానిది ప్రథమస్థానం.

"......కరుడువారిన మాంద్యము వీడి లెమ్ము, నీ
ఘనతను పాడుకొమ్ము, మొనగాడవు కమ్ము, తెలుంగు బిడ్డడా!
అని తల నోరుచేసుకొను యప్పురి నంటిన కృష్ణవేణియున్"

సూక్ష్మధ్వనులు వినగల చెవులున్నవాడు అమరావతి ధరణికోట క్షేత్రంలో (చారిత్రకనామం-ధాన్యకటకం) చరిత్రగౌరవం మనసులో నింపుకొని - వాహనాలరద్దీ, మైకాసురుల భీకరధ్వనులు సద్దుమణగిన తర్వాత - ప్రశాంతనిశీధిలో టి.వి.ల సెల్లుఫోన్ల నోళ్లుమూసి, కాస్త బయటకు వచ్చి నదీతీరంలోనూ, మహాచైత్య శిధిలాలవైపో, ధరణికోట కోటదిబ్బలవైపో కాస్త కాలుసాగిస్తే చరిత్ర సంవేదనలు తెలుస్తాయి.

☼ ☼ ☼

కృష్ణాస్రవంతి సరసన కూర్చొని, శిల్పులు తెల్లని శిలాఫలకాల ముందు ధ్యానులై విచ్చిన కనులతో శిలలలో దాగిన అపూర్వమూర్తులను, దృశ్యాలను ఉలుల ధ్వనులతో పిలవటం, ఫలకంలో నుండి ఫలకం పైభాగానికి వారిని చేయిబట్టి తీసుకురావటం వినిపిస్తుంది, కనిపిస్తుంది.

"..... నిదురించువేళ గలదందురు రాతికి, దానినేర్చి నీ
మానసవీధి నిల్పు నతిమానుషశిల్పము గ్రుద్దినాడవే
మో నవశిల్పభారతి! నమోస్తు! ఋణంపడె జాతి నీకహో!"

☼ ☼ ☼

కొంత దక్షిణదిశగా సాగితే మహాచైత్యక్షేత్రం, సుత్తపఠనాలు, అనేకమంది భిక్షువులు చేసే బృందగానంలాగా, మార్మిక మంత్రసంగీతం లాగా, మన మనసును శబ్దాలతోనే నిశ్శబ్దంలోకి పిలుచుకుపోతాయి. వెన్నెలనీడల్లో తరుచ్ఛాయల్లో పద్మాసన బద్ధులైన భిక్షువులు తమ మనసులలో లోనికి చూపు సారించి శూన్యతాన్వేషణ చేస్తూ బుద్ధత్వ యానంలో వివిధ అంతరువులలో లీలగా సాక్షాత్కరిస్తారు. "సుగతువాక్సుధలోన జొక్కిన హృదయంబు లరవిచ్చి కనుల మాటలందు" చున్నట్లు కనిపిస్తారు.

☼ ☼ ☼

మరికొంత పడమరగా ధరణికోటవైపు కాలుసాగించామా.... సైనికుల పదఘట్టనలు, తురంగ తరంగాలు, గజ ఘీంకారాలు, రథచక్రఘోషల సుదూర ధ్వనులు, విజయోత్సవాల కేరింతలు, స్వాగత గానాలతో పురకాంతల ఎదురుచూపులు, మసక మసక వెన్నెలలో దృశ్యాలు దృశ్యాలు కదలిపోతుంటాయి. మరికొంత ముందుకుసాగితే.....

నిరాడంబరమైన రాజసభ. సరళశిల్పాలతో సుందరమైన సింహాసనంపై ఉన్నది ఎవరు? రాజుగారే కాబోలు! దర్పంలేని రాజఠీవి. ప్రసన్న సుందరమైన ముఖతేజం, రౌద్రరేఖ లేని వీరత్వస్ఫూర్తి. అతిశయం

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Ammanudi+April+2015

* * *